

Izveštaj o učešću delegacije, koju je predvodila mr Simonida Kordić, ministar turizma, na 19. plenarnoj sesiji Parlamentarne skupštine Mediterana (PAM), Rim, Italija, od 17. do 22. februara 2025. godine

I. UVOD

Ministar turizma, mr Simonida Kordić, učestvovala je na 19. plenarnoj sesiji Parlamentarne skupštine Mediterana (PAM), od 17. do 22. februara 2025. godine, u Rimu, Italija.

Delegaciju Ministarstva su činile i Maja Kovačević, šefica Odsjeka za diverzifikaciju turističkog proizvoda i Milica Delibašić Merdović, PR Ministarstva.

II. AKTIVNOSTI

Ministar turizma, mr Simonida Kordić, je na poziv Parlamentarna skupština Mediterana (PAM), učestvovala na 19. plenarnoj sesiji Parlamentarne skupštine. Parlamentarna skupština Mediterana (PAM) je međunarodna organizacija koju su 2005. godine osnovali nacionalni parlamenti zemalja evro-mediteranskog regiona.

Ministar Simonida Kordić je govorila je kao počasni gost pred Stalnim odborom za ekonomiju, socijalna pitanja i životnu sredinu PAM-a, na kojoj je istakla da je Crna Gora prepoznata kao turistička destinacija na Mediteranu, u Evropi, a i šire, te da u značajnoj mjeri zavisi upravo od turizma. Ministar Kordić se osvrnula na prioritete u radu Ministarstva nadležnog za turizam, i to digitalizaciju u oblasti turizma, te regionalno udruživanje u nastupu prema udaljenim tržištima.

U kontekstu digitalizacije navela je kao primjer započeti projekat u čijem je fokusu izradu softvera za što preciznije podatke o broju turista, noćenjima, iskorišćenosti kapaciteta, strukturi gostiju, a krajnji cilj je da se eliminišu biznis barijere, isprate turistički tokovi i olakšaju brojne procedure za poslovanje privrede, te smanji siva ekonomija. Govoreći o regionalnom udruživanju i zastupanju interesa ka udaljenim tržištima poput SAD, NR Kine, Japana i dr., pojasnila je koncept radnog naziva „Destinacija Balkan“ koji je kreiran kao okvir za turističku, kulturnu i ekonomsku razmjenu i saradnju država regije. Koncept je kreiralo nadležno Ministarstvo turizma Bugarske, a sem Grčka, a interes su iskazale Srbija, Albanija, BiH. Ovaj koncept će počivati na zajedničkom nastupu, ali bez takmičenja učesnica među sobom, nego će svaka od strana prezentovati i prodavati ono što je njena komparativna prednost.

Na marginama Parlamentarne skupštine Mediterana održano je nekoliko bilateralnih sastanaka, i to sa potpredsjednikom PAM i predsjedavajućim Drugog stalnog odbora za ekonomiju, socijalna pitanja i životnu sredinu Đulijom Centemerom, ministarkom turizma Italije, Danielom Santake i predsjednicom Nacionalnog odbora za turizam Italije (ENIT), Alesandrom Priante.

Tokom sastanka sa Đulijom Centemerom, potpredsjednikom PAM i predsjedavajućim Drugog stalnog odbora za ekonomiju, socijalna pitanja i životnu sredinu, prepoznato je da postoji određen stepen turističkog prometa između Crne Gore i Italije, ali i da treba pojačati napore na unaprjeđenju ekonomske saradnje u cjelini, za šta je važna dobra avio povezanost između dvije države.

Bilo je riječi i o modelima kako PAM može pomoći aktivnostima Crne Gore i Ministarstva turizma, a u pravcu daljeg jačanja u sektoru, te je iskazana spremnost PAM da da podršku kroz neke od svojih inicijativa, poput osnaživanja žena i mladih u ovoj oblasti. Spomenut je i Ekonomski forum koji realizuju države članice PAM, kao dobra platforma za investitore, finansijske institucije, banke, te stoga može biti sjajna prilika za Crnu Goru da predstavi svoje potencijale, kroz učešće nadležnih institucija i predstavnika privrede. Centemero je istakao da treba iskoristiti činjenicu da se Crna Gora percipira kao bezbjedna destinacija, te da je to važna osnova za privlačenje stranih direktnih investicija, ali i dobar ambijent za digitalne nomade.

PAM razvija i koncepte foruma za žene i mlade, i u ovom dijelu se može razmatrati kako involvirati sektor turizma. Kada je riječ o mladima, pomenuto je pitanje mogućih razmjena studenata, kao i to da PAM ima dobru saradnju sa nekim Univerzitetima koji u fokusu imaju programe za uspostavljanje biznisa u planinskim predjelima, te uopšte uspostavu malih i srednjih preduzeća, što može biti od značaja za turizam.

Posebno mjesto u agendi PAM imaju i teme koje se odnose na zelenu energiju i preduzetništvo, te su to sve oblasti pod okriljem kojih je moguće jačati saradnju i mjesto Crne Gore.

Ministar Kordić je akcentovala da Crna Gora ima potencijal za razvoj aktivnog, zdravstvenog, ruralnog i vjerskog turizma, te da je cilj prevazilaženje sezonalnosti i širenje ponude na 365 dana. Podijelila je sa sagovornikom ideju koja se nalazi iza koncepta regionalne saradnje radnog naziva "Destinacija Balkan" kako bi se region bolje pozicionirano na udaljenim i dobroplatežnim tržištima poput SAD, NR Kine, Japana, koji će počivati na proizvodu koju kombinuje različitosti destinacija, bez međusobnog takmičenja, a gdje su već objedinjene Bugarska, Grčka i Crna Gora, a interesovanje su izrazile i Albanija, BiH i Srbija.

Bilo je riječi i o projektu energetske efikasnosti za sektor turizma u Crnoj Gori u 2024. godini, te o aktivnostima na unaprjeđenju infrastrukture na skijalištima, ali i o potrebi adekvatnog upravljanja destinacijom kako je ne bi "istrošili", već učinili održivom.

Na bilateralnom sastanku ministra Simonide Kordić sa Danijelom Santake, ministrom turizma Italije, bilo je riječ o budućim koracima na jačanju saradnje dvije države.

Zaključeno je da bi potpisivanje bilateralnog ugovora o saradnji u turizmu između dvije države trebalo biti polazna tačka za unapređenje odnosa i razvoj proizvoda, te promociju destinacije. Stoga je dogovoreno da italijanska strana dostavi prvi nacrt u što kraćem roku. Iako je zaključeno da Crna Gora i Italija imaju dobre odnose, konstatovano je da ima dovoljno prostora za dalje jačanje saradnje, odnosno povećanje turističkog prometa, te da u prvom red treba povećati frekventnost avio letova, kako na postojećim linijama, tako i uvođenjem novih, a posebno van špica ljetnje sezone.

Kordić je sagovornicu upoznala i sa inicijativom "Destinacija Balkan", za koju je italijanska strana iskazala izuzetno interesovanje. Dogovoreno je da još jednom budu obavljene konsultacije sa zainteresovanim zemljama iz regiona, nakon čega bi Italija, na njihovu inicijativu, bila domaćin zajedničkog ministarskog sastanka svih uključenih strana u maju ove godine, na kojem bi podržala inicijativu i bila neka vrsta mosta ka Balkanu, za turiste sa udaljenih i dobroplatežnih tržišta.

Tokom službene posjete, ministar Simonida Kordić sastala i sa Alesandrom Priante, predsjednikom Nacionalnog odbora za turizam Italije (ENIT), kao najviše institucije za promociju turizma Italije, u zemlji i inostranstvu.

Na sastanku je ocijenjeno da saradnja dvije zemlje u ovoj grani privrede može biti mnogo bolja, te da u budućnosti treba raditi na zajedničkim projektima.

Kordić je upoznala sagovornicu sa projektom digitalizacije u turizmu, koji bi našoj zemlji trebalo da donese preciznije podatke, unaprijeđene procedure i bolji uvid u stanje na turističkom tržištu, kao i smanjenje sive ekonomije, te da su aktivnosti za izradu softvera već otpočete, u saradnji sa Ministarstvom nadležnim za oblast digitalizacije.

Priante je ukazala da Crnoj Gori treba bolja promocija u Italiji, te podržala ideju udruživanja regiona Balkana u nastupu prema udaljenim i dobro platežnim tržištima, kao što su SAD, Japan, NR Kina, i dr.

Sagovornice su se saglasile da je veoma važan aspekt stimulisanja turističkog prometa postojanje direktnih avio veza između naših destinacija, koje treba dodato ojačati i iskoristiti nisko-tarifne aviokompanije u tom smislu. Bilo je riječi i o kruzingu turizmu u kontekstu sve popularnijih tura manjih ekskluzivnih kruzera koje bi Crnoj Gori dobrodošle, a govoreći o dostupnosti spomenuta je i ideja o uvođenju pomorskog saobraćaja od regije Pulja do Crne Gore, korišćenjem katamarana.

Kada je riječ o ruralnom turizmu kao važnom i autentičnom proizvodu kojim Crna Gora obiluje, a za koji Priante smatra da uopšte nije vidljiv i poznat među njihovim turistima, kao ni domaći vinari i moguće vinske rute, zaključeno je da mora biti više

pažnje posvećeno uopšte promociji Crne Gore u Italiji i ponudi koja prevazilazi koncept sunce i more.

Pomenute su i mogućnosti saradnje sa fokusom na ponudu skijališta koja Crna Gora posjeduje, a dogovoreno i da se razmotri mogućnost razmjene stručnog kadra, odnosno dodatno obučavanje kvalifikovane radne snage.

Na marginama događaja, delegacija je imala i druge neformalne susrete se predstavnicima država članica PAM, te predstavnika italijanskih institucija.

III. ZNAČAJ

Učešće delegacije Ministarstva bilo je prilika da se ukaže na potencijale Crne Gore i podijele iskustva i izazovi, na teme od značaja za razvoj i u oblasti turizma, a samim tim i ekonomije, imajući na umu učešće turizma u ukupnoj ekonomiji naše države.

Učešće ministra na sjednici Drugog stalnog odbora za ekonomiju, socijalna pitanja i životnu sredinu PAM-a je bilo prilika za predstavljanje prioriternih akcija u turizmu Crne Gore, a bilateralni sastanak sa predsjednikom Drugog stalnog odbora Centemerom iskorišćen je otpočinjanje komunikacije koja treba da vodi ka uključivanju Crne Gore i resornog Ministarstva u aktuelne inicijative PAM koje mogu ojačati našu poziciju u sektoru.

Bilateralni sastanci sa ministarkom turizma Italije i predsjednicom ENIT bili su prilika da se pokrenu pitanja od značaja za unaprjeđenje saradnje sa Republikom Italijom koja nije zanemarljivo tržište za Crnu Goru kada je u pitanju turizam. Predlozi za saradnju se odnose na više tema, ali što je veoma važno jeste najprije formalizacija saradnje zaključenjem bilateralnog međunarodnog ugovora o saradnji u oblasti turizma.

U skladu sa navedenim predlažemo donošenje sljedećeg

ZAKLJUČKA

1. Vlada Crne Gore se, na sjednici od _____ 2025. godine, upoznala sa Izvještajem o učešću delegacije, koju je predvodila mr Simonida Kordić, ministar turizma, na 19. plenarnoj sesiji Parlamentarne skupštine Mediterana (PAM), Rim, Italija, od 17. do 22. februara 2025. godine.